

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ – ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Τα υψηλά ταμειακά διαθέσιμα σε συνδυασμό με τις περιορισμένες χρηματοδοτικές ανάγκες του Ελληνικού Δημοσίου για το τρέχον έτος δημιούργησαν ευνοϊκές συνθήκες για τη συνέχιση της επιτυχημένης παρουσίας της χώρας στις κεφαλαιαγορές, η οποία είχε ως εφελκυστικό την έκδοση δεκαπενταετούς ομολόγου στις αρχές Φεβρουαρίου για πρώτη φορά μετά από το 2009. Ακολούθησαν τέσσερις ακόμα εκδόσεις ομολόγων οι οποίες είχαν μεγάλο ποσοστό υπερκάλυψης του βιβλίου προσφορών τους και διατέθηκαν κυρίως σε τελικούς επενδυτές. Η συνέχιση της εκδοτικής δραστηριότητας ομαλοποίησε το προφίλ λήξεων του δημοσίου χρέους και εμπλούτισε περαιτέρω την καμπύλη αποδόσεων αναφοράς των ελληνικών κρατικών χρεογράφων, τόσο σε όγκο όσο και σε ρευστότητα.

Εξίσου ικανοποιητική ήταν και η πορεία διαπραγμάτευσης των ομολόγων στη δευτερογενή αγορά, παρά την πρόσκαιρη επιδείνωση κατά το δεύτερο τρίμηνο του έτους λόγω της κρίσης του κορωνοϊού, η οποία συνεπικουρούμενη από τη συμμετοχή των ελληνικών κρατικών χρεογράφων στο πρόγραμμα αγοράς χρεογράφων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας οδήγησε σταδιακά τις αποδόσεις τους σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα.

Ειδικότερα, οι χρηματοδοτικές ανάγκες του Ελληνικού Δημοσίου κατά τη διάρκεια του 2020 καλύφθηκαν από κοινοπρακτικές εκδόσεις ομολόγων σταθερού επιτοκίου, δεκαπενταετούς, επταετούς και δεκαετούς διάρκειας, συνολικού ύψους 12.000 εκατ. ευρώ και αναχρηματοδότηση βραχυπρόθεσμου χρέους. Ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός του Ελληνικού Δημοσίου πραγματοποιήθηκε μέσω εκδόσεων εντόκων γραμματίων τρίμηνης, εξάμηνης και ετήσιας διάρκειας, καθώς επίσης και μέσω πράξεων διαχείρισης ταμειακής ρευστότητας υπό τη μορφή repo agreements, τις οποίες συνάπτει ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ) για την αξιοποίηση των διαθεσίμων, κυρίως, των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Επιπλέον εντός του Νοεμβρίου του 2020 εκταμιεύθηκε ποσό 2.000 εκατ. ευρώ, επί συνόλου 2.728 εκατ. ευρώ, που θα χορηγηθεί στην Ελλάδα ως δάνειο από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του προγράμματος “SURE” με εξαιρετικά χαμηλό έως μηδενικό κόστος δανεισμού.

Στις 30/09/2020 το σύνολο των δανείων που χορηγήθηκαν από τον Μηχανισμό Στήριξης ανήλθε σε 248.713,8 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα δάνεια από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο διαμορφώθηκαν σε 5.475,2 εκατ. ευρώ.

1. Χρέος Κεντρικής Διοίκησης και Γενικής Κυβέρνησης

Το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 370.800 εκατ. ευρώ ή 227,8% ως ποσοστό του ΑΕΠ στο τέλος του 2020, έναντι 356.015 εκατ. ευρώ ή 194,1% ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2019.

Το 2021 το ύψος του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί στα 376.200 εκατ. ευρώ ή 218,8% ως ποσοστό του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 9,0 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 2020 (πίνακας 4.1).

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 340.000 εκατ. ευρώ ή 208,9% ως ποσοστό του ΑΕΠ στο τέλος του 2020, έναντι 331.072 εκατ. ευρώ ή 180,5% ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2019. Το 2021 το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί στα 343.200 εκατ. ευρώ (πίνακας 4.2) ή 199,6% ως ποσοστό του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 9,3 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ έναντι του 2020 (πίνακας 4.3).

**Πίνακας 4.1 Σύνοψη χρέους Κεντρικής Διοίκησης
(σε εκατ. ευρώ)**

	2018	2019	2020*	2021**
A. Ομόλογα	51.551	55.601	66.226	75.722
Ομόλογα στην αγορά εσωτερικού	49.779	53.886	64.519	74.015
Ομόλογα στις αγορές εξωτερικού	1.742	1.715	1.707	1.707
Τηλοποιήσεις στο εξωτερικό	30	0	0	0
B. Βραχυπρόθεσμοι Τίτλοι	15.280	12.613	11.800	10.800
Έντοκα Γραμμάτια	15.280	12.613	11.800	10.800
Γ. Δάνεια	267.597	258.898	259.774	256.678
Δάνεια Τραπέζης Ελλάδος	2.377	1.908	1.439	967
Λοιπά Δάνεια Εσωτερικού	229	212	197	187
Ειδικά και Διακρατικά Δάνεια	7.721	7.646	7.753	7.378
Δάνεια Μηχανισμού Στήριξης	253.104	249.010	248.264	244.331
Λοιπά Δάνεια Εξωτερικού	4.166	122	2.121	3.815
Δ. Βραχυπρόθεσμα δάνεια	24.521	28.903	33.000	33.000
Πώληση τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς (repos)	24.521	28.903	33.000	33.000
E. Σύνολο χρέους Κεντρικής Διοίκησης (A+B+Γ+Δ)	358.949	356.015	370.800	376.200
(ως % του ΑΕΠ)	199,7%	194,1%	227,8%	218,8%
ΑΕΠ	179.727	183.413	162.776	171.934

* Εκτιμήσεις **Προβλέψεις
Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Πίνακας 4.2 Χρέος Γενικής Κυβέρνησης
(σε εκατ. ευρώ)

	2018	2019	2020*	2021**
A. Χρέος Κεντρικής Διοίκησης	358.949	356.015	370.800	376.200
B Χρέος ΝΠ, κέρματα κ.λπ. μείον επενδύσεις σε τίτλους ΕΔ	-7.724	-8.281	-12.800	-13.600
Γ. Χρέος Κεντρικής Κυβέρνησης κατά ESA (A+B)	351.225	347.734	358.000	362.600
Δ Χρέος ΟΤΑ, ΟΚΑ μείον ενδοκυβερνητικό χρέος	-16.504	-16.662	-18.000	-19.400
Ε. Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (Γ+Δ)	334.721	331.072	340.000	343.200
(ως % του ΑΕΠ)	186,2%	180,5%	208,9%	199,6%
ΑΕΠ	179.727	183.413	162.776	171.934

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις
Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Πίνακας 4.3 Εξέλιξη δημόσιου χρέους Γενικής Κυβέρνησης
(σε εκατ. ευρώ)

	2020*	2021**	Διαφορά 2021-2020
	(1)	(2)	(3)=(2)-(1)
Ταμειακό αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης	22.187	11.731	-10.456
Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA	16.111	11.516	-4.595
Εθνικολογιστικές προσαρμογές Γενικής Κυβέρνησης	6.076	215	-5.861
Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.690	1.450	-240
Αυξήσεις ΜΚ εταιρειών, συμμετοχή στην ΕΤΕπ, κ.λπ.	478	1.562	1.084
Αντικατάσταση βραχυπρόθεσμου χρέους	-813	-1.000	-187
Μεταβολή διαθεσίμων και ενδοκυβερνητικού χρέους	-13.700	-8.800	4.900
Πώληση μετοχών κ.λπ.	-89	-1.461	-1.372
Έσοδα από επενδύσεις σε τίτλους φορέων Γενικής Κυβέρνησης	-551	-31	520
Προσαρμογές στο άρτιο, λοιπές προσαρμογές	-274	-251	23
Μεταβολή από προηγούμενο έτος	8.928	3.200	-5.728
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	340.000	343.200	3.200
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης ως % του ΑΕΠ	208,9%	199,6%	-9,3%
ΑΕΠ	162.776	171.934	

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις
Πηγή: ΟΔΔΗΧ

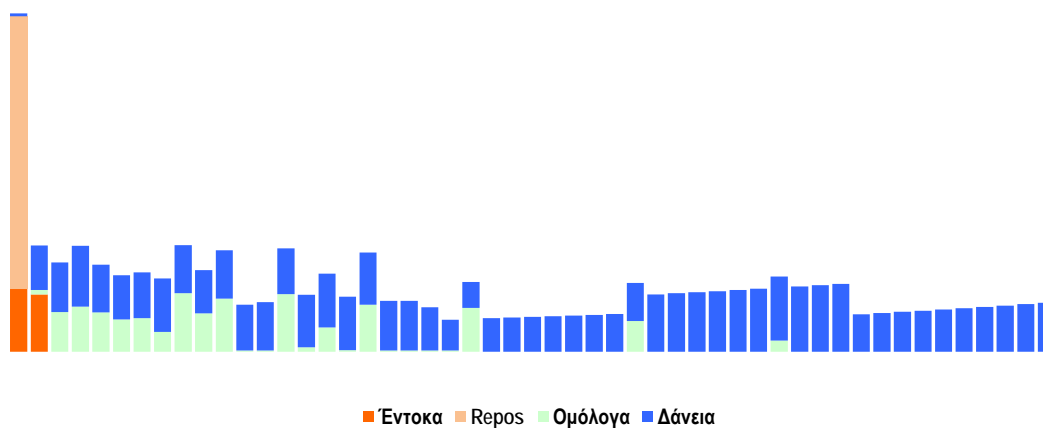
2. Δομή και χαρακτηριστικά του χρέους Κεντρικής Διοίκησης

Μετά την ολοκλήρωση της εφαρμογής των βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων μέτρων ελάφρυνσης του χρέους ο χρονικός ορίζοντας των λήξεων του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης, στις 30/9/2020, εκτείνεται μέχρι το έτος 2070 (πίνακας 4.4, διάγραμμα 4.1). Η περαιτέρω δανειοδότηση του Ελληνικού Δημοσίου μέσω των αγορών τα επόμενα έτη αναμένεται να αντικαταστήσει σταδιακά τα δάνεια με ομόλογα.

**Πίνακας 4.4 Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της Κεντρικής Διοίκησης την 30/9/2020
(σε εκατ. ευρώ)**

Έτος	Έντοκα γραμμάτια	Συμφωνίες Επαναγοράς (Repos)	Ομόλογα	Δάνεια από ΔΝΤ (μετά swap)	Δάνεια από χώρες Ευρωπαϊκής Ένωσης (GLF)	Δάνεια από EFSF & ESM	Δάνεια από EIB και CEDB	Δάνεια από Τράπεζα Ελλάδος	Λοιπά δάνεια	Σύνολο	Ποσοστό απόσβεσης
2020	6.802,3	29.573,2	0,0	-17,3	262,5	0,0	37,0	2,2	2,4	36.662,3	10,05%
2021	6.201,3		503,8	1.869,2	2.073,8	0,0	375,0	472,3	16,2	11.511,4	3,16%
2022	0,0		4.312,2	1.857,0	2.645,0	0,0	376,9	472,3	16,1	9.679,4	2,65%
2023	0,0		4.906,4	1.297,5	2.645,0	1.738,0	380,1	494,7	16,1	11.477,8	3,15%
2024	0,0		4.250,9	284,6	2.645,0	1.738,0	391,0	0,0	122,2	9.431,7	2,59%
2025	0,0		3.485,8	0,0	2.645,0	1.738,0	406,3	0,0	16,1	8.291,2	2,27%
2026	0,0		3.649,0	0,0	2.645,0	1.738,0	564,8	0,0	16,1	8.612,8	2,36%
2027	0,0		2.160,6	0,0	2.645,0	1.738,0	1.371,3	0,0	16,1	7.930,9	2,17%
2028	0,0		6.346,0	0,0	2.645,0	1.832,2	717,4	0,0	16,1	11.556,6	3,17%
2029	0,0		4.164,8	0,0	2.645,0	1.832,2	173,3	0,0	16,1	8.831,3	2,42%
2030	0,0		5.755,4	0,0	2.645,0	1.832,2	734,7	0,0	16,1	10.983,4	3,01%
2031	0,0		129,0	0,0	2.645,0	1.832,2	475,9	0,0	16,1	5.098,1	1,40%
2032	0,0		126,2	0,0	2.645,0	1.832,2	770,9	0,0	16,1	5.390,3	1,48%
2033	0,0		6.238,1	0,0	2.645,0	1.832,2	473,1	0,0	9,6	11.198,1	3,07%
2034	0,0		468,3	0,0	2.645,0	2.958,5	95,8	0,0	8,8	6.176,5	1,69%
2035	0,0		2.644,4	0,0	2.645,0	2.975,9	195,5	0,0	0,0	8.460,8	2,32%
2036	0,0		166,2	0,0	2.645,0	2.993,3	170,3	0,0	0,0	5.974,8	1,64%
2037	0,0		5.083,7	0,0	2.645,0	3.010,7	16,0	0,0	0,0	10.755,4	2,95%
2038	0,0		146,9	0,0	2.645,0	2.707,4	9,5	0,0	0,0	5.508,8	1,51%
2039	0,0		135,1	0,0	2.645,0	2.724,8	9,5	0,0	0,0	5.514,4	1,51%
2040	0,0		141,9	0,0	1.938,8	2.742,2	9,5	0,0	0,0	4.832,4	1,32%
2041	0,0		136,8	0,0	571,3	2.763,1	9,5	0,0	0,0	3.480,6	0,95%
2042	0,0		4.767,4	0,0	0,0	2.783,9	0,3	0,0	0,0	7.551,5	2,07%
2043	0,0		0,0	0,0	0,0	3.624,6	0,3	0,0	0,0	3.624,9	0,99%
2044	0,0		0,0	0,0	0,0	3.695,9	0,3	0,0	0,0	3.696,2	1,01%
2045	0,0		0,0	0,0	0,0	3.768,8	0,3	0,0	0,0	3.769,0	1,03%
2046	0,0		0,0	0,0	0,0	3.843,2	0,3	0,0	0,0	3.843,4	1,05%
2047	0,0		0,0	0,0	0,0	3.919,2	0,3	0,0	0,0	3.919,4	1,07%
2048	0,0		0,0	0,0	0,0	3.996,8	0,1	0,0	0,0	3.996,9	1,10%
2049	0,0		0,0	0,0	0,0	4.076,2	0,0	0,0	0,0	4.076,2	1,12%
2050	0,0		3.314,3	0,0	0,0	4.160,7	0,0	0,0	0,0	7.475,0	2,05%
2051	0,0		0,0	0,0	0,0	6.216,6	0,0	0,0	0,0	6.216,6	1,70%
2052	0,0		0,0	0,0	0,0	6.333,5	0,0	0,0	0,0	6.333,5	1,74%
2053	0,0		0,0	0,0	0,0	6.443,1	0,0	0,0	0,0	6.443,1	1,77%
2054	0,0		0,0	0,0	0,0	6.565,6	0,0	0,0	0,0	6.565,6	1,80%
2055	0,0		0,0	0,0	0,0	6.690,7	0,0	0,0	0,0	6.690,7	1,83%
2056	0,0		0,0	0,0	0,0	6.819,0	0,0	0,0	0,0	6.819,0	1,87%
2057	0,0		1.198,7	0,0	0,0	6.950,3	0,0	0,0	0,0	8.149,0	2,23%
2058	0,0		0,0	0,0	0,0	7.084,7	0,0	0,0	0,0	7.084,7	1,94%
2059	0,0		0,0	0,0	0,0	7.214,8	0,0	0,0	0,0	7.214,8	1,98%
2060	0,0		0,0	0,0	0,0	7.360,4	0,0	0,0	0,0	7.360,4	2,02%
2061	0,0		0,0	0,0	0,0	4.071,5	0,0	0,0	0,0	4.071,5	1,12%
2062	0,0		0,0	0,0	0,0	4.193,7	0,0	0,0	0,0	4.193,7	1,15%
2063	0,0		0,0	0,0	0,0	4.319,5	0,0	0,0	0,0	4.319,5	1,18%
2064	0,0		0,0	0,0	0,0	4.449,1	0,0	0,0	0,0	4.449,1	1,22%
2065	0,0		0,0	0,0	0,0	4.582,5	0,0	0,0	0,0	4.582,5	1,26%
2066	0,0		0,0	0,0	0,0	4.720,0	0,0	0,0	0,0	4.720,0	1,29%
2067	0,0		0,0	0,0	0,0	4.861,6	0,0	0,0	0,0	4.861,6	1,33%
2068	0,0		0,0	0,0	0,0	5.007,4	0,0	0,0	0,0	5.007,4	1,37%
2069	0,0		0,0	0,0	0,0	5.157,7	0,0	0,0	0,0	5.157,7	1,41%
2070	0,0		0,0	0,0	0,0	5.312,4	0,0	0,0	0,0	5.312,4	1,46%
Σύνολο	13.003,6	29.573,2	64.231,9	5.291,1	52.456,3	190.782,3	7.765,0	1.441,5	319,7	364.864,6	100,00%

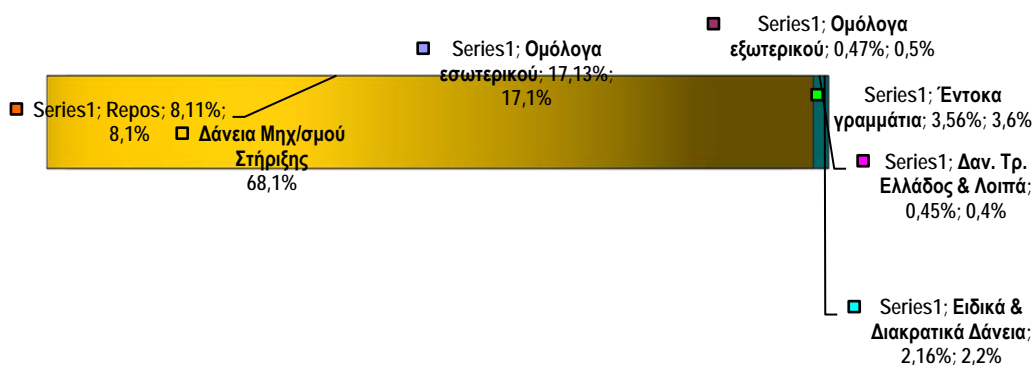
Διάγραμμα 4.1 Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της Κεντρικής Διοίκησης την 30/9/2020 (σε εκατ. ευρώ)

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Στις 30/09/2020 το ύψος των Ομολόγων Εσωτερικού του Ελληνικού Δημοσίου περιορίστηκε στο 17,1% του χρέους Κεντρικής Διοίκησης (έναντι 91% το 2009) και αντικαταστάθηκε με δάνεια που ελήφθησαν από το Μηχανισμό Στήριξης, τα οποία αποτελούν πλέον το 68,1% του χρέους Κεντρικής Διοίκησης (διάγραμμα 4.2).

Διάγραμμα 4.2 Σύθεση χρέους Κεντρικής Διοίκησης την 30/09/2020

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Η μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης ήταν 6,3 έτη το 2011, ενώ στις 30/9/2020 έχει υπερτριπλασιαστεί και διαμορφώνεται στα 19,90 έτη (πίνακας 4.5).

Πίνακας 4.5 Μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια χρέους Κεντρικής Διοίκησης			
Ημερομηνία	Μέση Διάρκεια σε έτη		
	Χρέος σε ευρώ	Χρέος εκτός ζώνης ευρώ	Συνολικό χρέος
31/12/2011	6,28	3,21	6,30
31/12/2012	15,72	2,36	15,29
31/12/2013	16,54	3,76	16,02
31/12/2014	16,70	4,20	16,16
31/12/2015	17,21	4,28	16,76
31/12/2016	17,00	3,73	16,60
31/12/2017	18,74	3,01	18,32
31/12/2018	18,50	2,46	18,17
31/12/2019	20,72	2,83	20,53
30/09/2020	20,11	1,82	19,90

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Στις 30/09/2020, ποσοστό 76,3% του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης είχε υπολειπόμενη φυσική διάρκεια μεγαλύτερη των πέντε ετών, λόγω της επιμήκυνσης των δανείων του Μηχανισμού Στήριξης και της έκδοσης νέων ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στο πλαίσιο της ανταλλαγής ομολόγων (PSI) (πίνακας 4.6).

Πίνακας 4.6 Χρέος Κεντρικής Διοίκησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια (%)	
Διάρκεια	30/09/2020
Βραχυπρόθεσμο (μέχρι 1 έτος)	12,9%
Μεσοπρόθεσμο (1 έως 5 έτη)	10,8%
Μακροπρόθεσμο (άνω των 5 ετών)	76,3%
Σύνολο	100,0%

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

3. Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους Κεντρικής Διοίκησης

Οι δαπάνες εξυπηρέτησης του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης το 2020 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 12.985 εκατ. ευρώ, έναντι 23.965 εκατ. ευρώ το έτος 2019 (πίνακας 4.7).

**Πίνακας 4.7 Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους Κεντρικής Διοίκησης
(σε εκατ. ευρώ)**

Έτος	Χρεολύσια			Τόκοι			Παράλληλες δαπάνες	Τόκοι και παραλ. δαπάνες	Γενικό σύνολο
	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο			
			(1)			(2)			
1999	2.682	6.569	9.251	1.532	7.758	9.290	101	9.391	18.642
2000	4.640	8.491	13.131	1.922	7.577	9.499	58	9.557	22.688
2001	2.566	9.052	11.618	719	8.570	9.289	39	9.328	20.946
2002	2.397	17.883	20.280	391	8.144	8.535	59	8.594	28.874
2003	1.204	19.559	20.763	180	9.028	9.208	70	9.278	30.041
2004	667	17.777	18.444	85	9.198	9.283	72	9.355	27.799
2005	751	19.628	20.379	108	9.508	9.616	71	9.687	30.066
2006	65	16.524	16.589	92	9.349	9.441	56	9.497	26.086
2007	43	22.152	22.195	74	9.583	9.657	71	9.728	31.923
2008	424	25.822	26.246	82	11.052	11.134	72	11.206	37.452
2009	375	28.760	29.135	39	12.145	12.184	141	12.325	41.460
2010	159	19.390	19.549	104	12.873	12.977	246	13.223	32.772
2011	-129	28.976	28.847	372	15.758	16.130	218	16.348	45.195
2012	-1.353	25.261	23.908	603	11.530	12.133	631	12.764	36.672
2013	2.110	10.647	12.757	848	5.173	6.021	150	6.171	18.928
2014	2.367	22.453	24.820	955	4.573	5.528	82	5.610	30.430
2015	3.242	23.981	27.223	760	5.040	5.800	178	5.978	33.201
2016	1.159	6.401	7.560	426	5.162	5.588	55	5.643	13.203
2017	790	94.575	95.365	370	5.838	6.208	69	6.277	101.642
2018	1.325	6.264	7.589	342	5.212	5.554	139	5.693	13.282
2019	3.816	14.113	17.929	277	5.724	6.001	35	6.036	23.965
2020*	0	6.622	6.622	75	6.245	6.320	43	6.363	12.985

* Εκτιμήσεις

Σημειώσεις:

- Από το 2008 και εξής περιλαμβάνονται και οι δαπάνες προσαρμογών ESA 95.
- Δεν περιλαμβάνονται εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμου χρέους (έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα, βραχυπρόθεσμοί τίτλοι εξωτερικού, ταμειακές διευκολύνσεις και repos), οι οποίες εμφανίζονται στον πίνακα 4.8.
- Από το 2012 στις παράλληλες δαπάνες περιλαμβάνονται και προμήθειες εκταμίευσης δανείων από το ΕΤΧΣ και ΕΜΣ
- Οι δαπάνες είναι μετά SWAP.
- Η αύξηση των χρεολυσίων το 2017 οφείλεται στην εφαρμογή των βραχυπρόθεσμων μέτρων και στις ανταλλαγές ομολόγων.

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Οι δαπάνες για εξόφληση βραχυπρόθεσμων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες από το 2012 έως το 2013 περιλαμβάνουν μόνο έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα, ενώ από το 2014 περιλαμβάνουν και repos, εκτιμάται ότι το 2020 θα διαμορφωθούν σε 1.244.416 εκατ. ευρώ, έναντι 1.087.904 εκατ. ευρώ το 2019 (πίνακας 4.8).

Σημειώνεται ότι οι δαπάνες εξόφλησης εντόκων γραμματίων και repos αφορούν τις συνολικές ετήσιες εξοφλήσεις οι οποίες αναχρηματοδοτούνται με νέες αντίστοιχες εκδόσεις, δεδομένου ότι το υφιστάμενο συνολικό ύψος των ΕΓΕΔ δεν ξεπερνά τα 12.000 εκατ. ευρώ και το υφιστάμενο υπόλοιπο των repos δεν ξεπερνά τα 33.000 εκατ. ευρώ (πίνακας 4.1).

**Πίνακας 4.8 Εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμου χρέους
(σε εκατ. ευρώ)**

Έτος	Έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα	Βραχυπρόθεσμο δάνεια (Repos)	Σύνολο
2012	47.008	0	47.008
2013	44.703	0	44.703
2014	40.558	88.549	129.107
2015	40.457	699.971	740.428
2016	40.941	490.322	531.263
2017	41.087	525.911	566.998
2018	34.668	772.604	807.272
2019	30.552	1.057.382	1.087.904
2020*	24.416	1.220.000	1.244.416

* Εκτιμήσεις

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

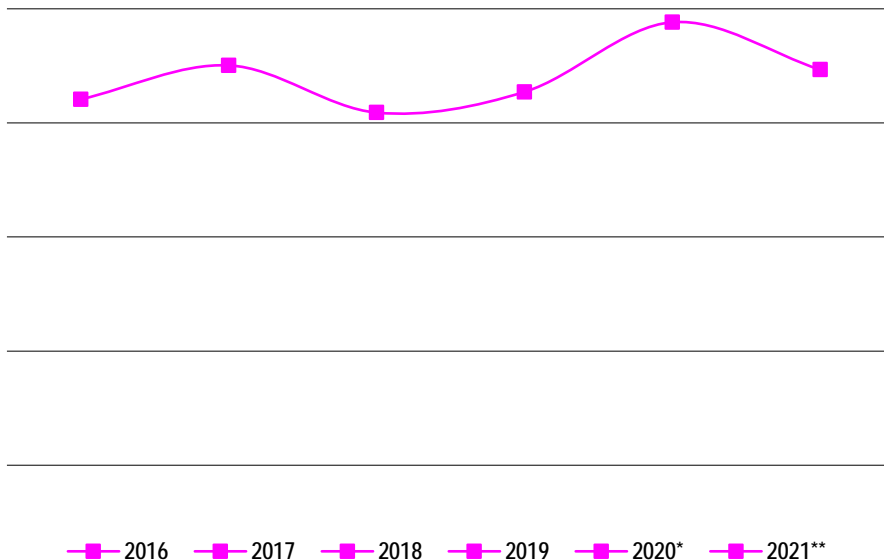
Όπως φαίνεται στον πίνακα 4.9, οι δαπάνες για τόκους του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης διαμορφώνονται κοντά στα επίπεδα των 5.500-6.300 εκατ. ευρώ, ενώ το ύψος των δαπανών για τόκους διαμορφώνεται περίπου στο 3%-3,9% ως ποσοστό του ΑΕΠ. Οι μειωμένες δαπάνες τόκων τα τελευταία χρόνια σε σχέση με την προ-PSI εποχή, οφείλονται στη μείωση του ύψους του δημόσιου χρέους μετά την ανταλλαγή των ομολόγων (PSI) του Μαρτίου 2012 και την επαναγορά του Δεκεμβρίου 2012, τη μείωση των επιτοκίων των δανείων του μηχανισμού στήριξης και την αναβολή καταβολής τόκων για τα δάνεια που χορηγήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, καθώς επίσης και στην πτώση των επιτοκίων του ευρώ. Τέλος, οι διαχρονικές διαφορές στο ύψος ετήσιων δαπανών τόκων προ και μετά swap που εμφανίζονται στον πίνακα 4.9 οφείλονται κυρίως i) σε υφιστάμενες διαχειριστικές πράξεις αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου που προέρχονται από την προ-PSI εποχή και των οποίων οι υποκείμενες υποχρεώσεις δεν υφίστανται πλέον λόγω της αναδιάρθρωσης χρέους που έλαβε χώρα το 2012, ii) σε προκαταβολές τόκων που το ΕΔ κατέβαλε από το έτος 2018 και μετά, στα πλαίσια του αντίστοιχου διαχειριστικού προγράμματος, οι οποίες έλαβαν χώρα προκειμένου να γίνει βέλτιστη διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων του ΕΔ, διαχρονική εξομάλυνση των ετήσιων χρηματοδοτικών αναγκών του και περαιτέρω μείωση του κινδύνου αναχρηματοδότησης και iii) στη ραγδαία μείωση των επιτοκίων του ευρώ μετά το πρώτο τρίμηνο του 2020, εξαιτίας της πανδημίας του Covid-19 και της επαπειλούμενης παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης που αυτή συνεπάγεται.

Πίνακας 4.9 Ύψος δαπανών για τόκους χρέους Κεντρικής Διοίκησης (ποσά σε εκατ. ευρώ)

	2016	2017	2018	2019	2020*	2021**
Τόκοι προ Swap	5.077	5.693	4.671	5.185	4.630	4.510
Τόκοι μετά Swap	5.588	6.208	5.554	6.001	6.320	5.960
Τόκοι μετά Swap ως % του ΑΕΠ	3,2%	3,5%	3,1%	3,3%	3,9%	3,5%

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις
Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Διάγραμμα 4.3 Δαπάνες για τόκους χρέους Κεντρικής Διοίκησης (ποσά σε εκατ. ευρώ)

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις
Πηγή: ΟΔΔΗΧ

4. Η ενοποιημένη αγορά ευρωομολόγων

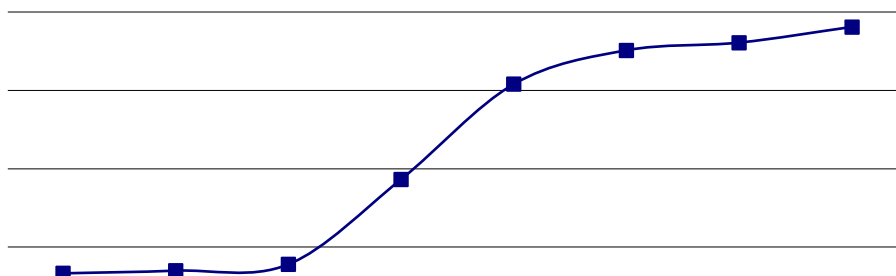
Στις 18 Μαρτίου του 2020 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, επιπλέον των τακτικών μηνιαίων αγορών ύψους 20 δισ. ευρώ, ανακοίνωσε ένα νέο πακέτο μέτρων στήριξης της οικονομίας λόγω του κινδύνου εξάπλωσης του Covid-19 (“Pandemic Emergency Purchase Programme” –PEPP) το οποίο περιλαμβάνει ένα προσωρινό πρόγραμμα αγοράς χρεογράφων ύψους 750 δισ. ευρώ, καταρχήν έως το τέλος του τρέχοντος έτους και με προοπτική τη συνέχισή του τουλάχιστον έως τον Ιούνιο του 2021. Στο νέο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης περιλαμβάνονται και τα ελληνικά ομόλογα, γεγονός που έχει ήδη πολλαπλά οφέλη τόσο στη μείωση του κόστους δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου όσο και στην ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας. Επιπλέον, τα ελληνικά χρεόγραφα είναι πλέον αποδεκτά από την ΕΚΤ ως ενέχυρα για την παροχή ρευστότητας στις ελληνικές τράπεζες. Κατά το πρώτο δίμηνο του 2020 οι αποδόσεις των κρατικών τίτλων των περισσότερων χωρών της Ευρωζώνης συνέχισαν να διαπραγματεύονται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα σε όλες τις διάρκειες, ενώ από τις αρχές Μαρτίου υπήρξε προσωρινή άνοδος των αποδόσεων μέχρι την ανακοίνωση του PEPP οπότε στη συνέχεια διαμορφώνονται εκ νέου στα επίπεδα πριν την κρίση του Covid-19.

5. Αγορά τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου

Το βραχυχρόνιο κόστος δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου, όπως αποτυπώνεται στις δημοπρασίες εντόκων γραμματίων 13, 26 και 52 εβδομάδων, εξακολουθεί να κινείται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα παρά την πρόσκαιρη άνοδο κατά το δεύτερο τρίμηνο του έτους. Στις πρόσφατες δημοπρασίες του Σεπτεμβρίου και του Οκτωβρίου του 2020 αυτό διαμορφώθηκε στο -0,16% για τα τρίμηνα, -0,10% για τα εξάμηνα και σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, 0,0%, για τα ετήσια έντοκα γραμμάτια γεγονός που οφείλεται στη διεθνή πτωτική πορεία των επιτοκίων, την ένταξη των ελληνικών ομολόγων στο PEPP και τις επιτυχημένες εξόδους της χώρας στις αγορές κεφαλαίων τον Φεβρουάριο, τον Απρίλιο, τον Ιούνιο, τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο.

Η καμπύλη αποδόσεων του Ελληνικού Δημοσίου έχει θετική κλίση (steepening curve) για μεσοπρόθεσμες διάρκειες και για μακροπρόθεσμες διάρκειες μέχρι 25 έτη, ενώ το βραχυπρόθεσμο τμήμα της είναι σχεδόν επίπεδο με αρνητικές αποδόσεις για διάρκειες από τρεις μήνες μέχρι ένα έτος (διάγραμμα 4.4).

Διάγραμμα 4.4 Καμπύλη αποδόσεων τίτλων Ελληνικού Δημοσίου

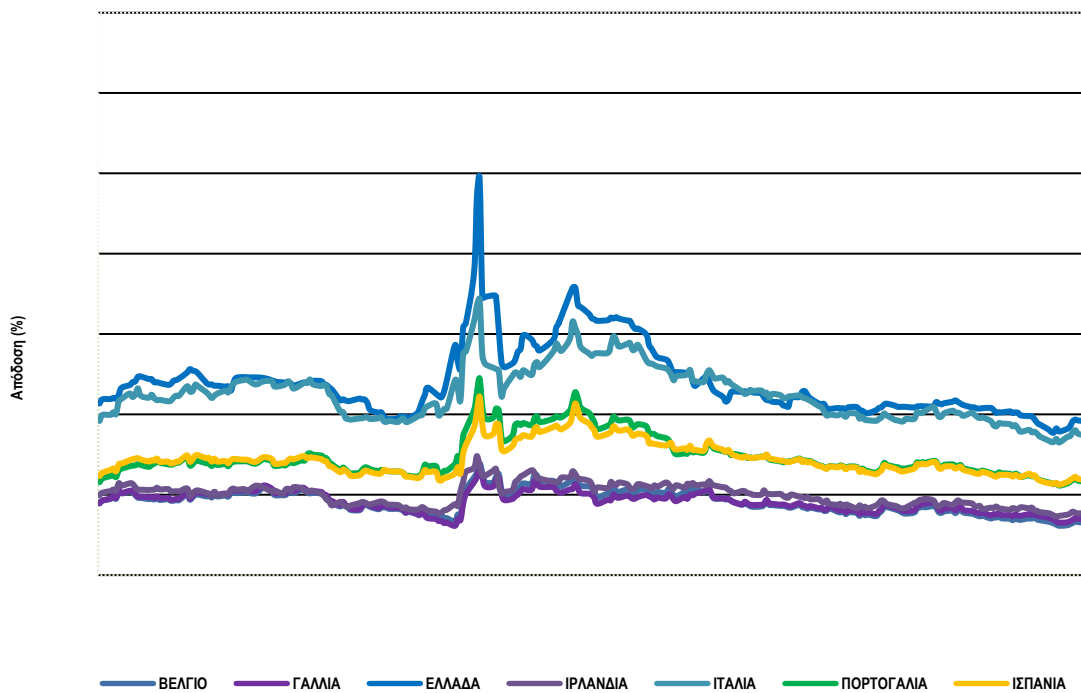

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Η διαφορά απόδοσης (yield spread) μεταξύ του δεκαετούς ελληνικού και του αντίστοιχου γερμανικού ομολόγου αναφοράς κινήθηκε, ως επί το πλείστον, στα επίπεδα των 140-160 μονάδων βάσης το πρώτο δίμηνο του 2020, ενώ μετά το τέλος Φεβρουαρίου όπου ξέσπασε η κρίση του κορωνοϊού ανέβηκε μέχρι τις 400 μονάδες βάσης. Στη συνέχεια, μετά τις 18 Μαρτίου, οπότε ανακοινώθηκε το έκτακτο πακέτο μέτρων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το περιθώριο απόδοσης υποχωρεί σταδιακά έναντι του γερμανικού κάτω από τις 200 μονάδες και διαμορφώνεται στα τρέχοντα επίπεδα των 163 μονάδων βάσης, με την τρέχουσα απόδοση του δεκαετούς ομολόγου να διαμορφώνεται λίγο κάτω από το 1%.

Κατά τη διάρκεια του 2020 οι αποδόσεις των 10ετών κρατικών τίτλων των υπόλοιπων χωρών της ευρωζώνης εξακολούθησαν να διαμορφώνονται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, με εξαίρεση το δίμηνο Μαρτίου – Απριλίου, ενώ για ορισμένες χώρες όπως το Βέλγιο, η Γαλλία και η Ιρλανδία οι αποδόσεις των 10-ετών ομολόγων τους ήταν, ως επί το πλείστον, αρνητικές (διάγραμμα 4.5).

Διάγραμμα 4.5 Αποδόσεις 10ετών κρατικών τίτλων
(ημερήσια στοιχεία – αποδόσεις)

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Πρωτογενής αγορά τίτλων

Το Ελληνικό Δημόσιο πραγματοποίησε τον Φεβρουάριο του 2020 κοινοπρακτική έκδοση δεκαπενταετούς ομολόγου ύψους 2.500 εκατ. ευρώ με σταθερό επιτόκιο 1,875%, για πρώτη φορά μετά το 2009. Ακολούθησε, τον Απρίλιο του 2020, η κοινοπρακτική έκδοση επταετούς ομολόγου ύψους 2.000 εκατ. ευρώ με σταθερό επιτόκιο 2%. Στη συνέχεια, τον Ιούνιο του 2020 πραγματοποιήθηκε κοινοπρακτική έκδοση δεκαετούς ομολόγου ύψους 3.000 εκατ. ευρώ με σταθερό επιτόκιο 1,5%, ενώ ακολούθησε κοινοπρακτική επανέκδοση του ίδιου ομολόγου τον Σεπτέμβριο του 2020 ύψους 2.500 εκατ. ευρώ με απόδοση 1,187%. Τέλος, τον Οκτώβριο του 2020 πραγματοποιήθηκε κοινοπρακτική επανέκδοση του δεκαπενταετούς ομολόγου ύψους 2.000 εκατ. ευρώ με απόδοση 1,152%.

Κατά τη διάρκεια του έτους το Ελληνικό Δημόσιο συνέχισε να εκδίδει τίτλους βραχυπρόθεσμης διάρκειας. Η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση πραγματοποιήθηκε με μηνιαίες εκδόσεις εντόκων γραμματίων διάρκειας 13 και 26 εβδομάδων και τριμηνιαίες 52 εβδομάδων, καθώς επίσης και σύναψη συμφωνιών repos κυρίως με τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Στις 30/09/2020 το ανεξόφλητο υπόλοιπο των ΕΓΕΔ διαμορφώθηκε σε 13.003,58 εκατ. ευρώ, ενώ τα repos ανήλθαν σε 29.573,17 εκατ. ευρώ.

Ο μεσοσταθμικός συντελεστής κάλυψης των δημοπρασιών ΕΓΕΔ διαμορφώθηκε στο 2,09. Το μέσο σταθμικό επιτόκιο νέου δανεισμού το οποίο αποτελείται από τις εκδόσεις εντόκων γραμματίων και ομολόγων καθώς επίσης και από τα δάνεια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και της Τράπεζας Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης, έως 30/09/20 διαμορφώθηκε στο 1%, ενώ η μέση φυσική διάρκεια του νέου δανεισμού διαμορφώθηκε σε 8,17 έτη έναντι 3,3 έτη την αντίστοιχη περυσινή περίοδο.

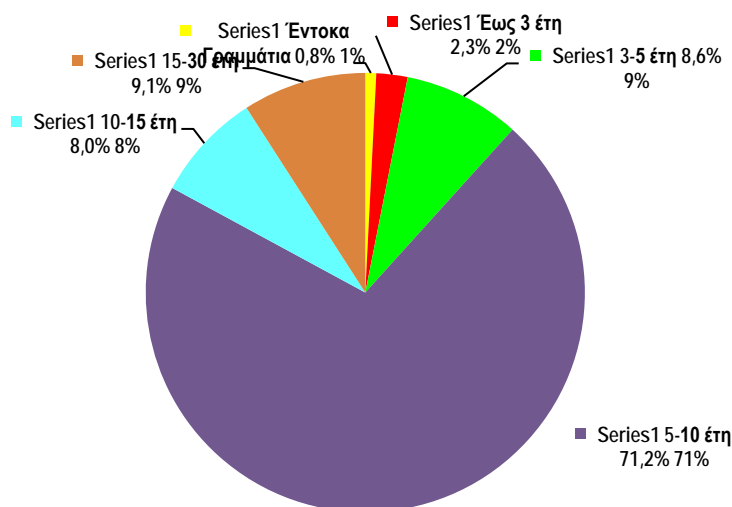
Δευτερογενής αγορά τίτλων

Η συνολική αξία των συναλλαγών που καταγράφηκε στο Σύστημα Άυλων Τίτλων της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία περιλαμβάνει τις αγοραπωλησίες τίτλων και τις συμφωνίες επαναγοράς στην εξωχρηματοπιστηριακή αγορά (over-the-counter) και τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες διαπραγμάτευσης, διαμορφώθηκε σε 74,75 δισ. ευρώ το γ' τρίμηνο του 2020 έναντι 123,64 δισ. ευρώ το β' τρίμηνο του 2020, ενώ το α' τρίμηνο του 2020 είχε διαμορφωθεί σε 134,04 δισ. ευρώ.

Κατά το τρίτο τρίμηνο του 2020, το 11,7% της συναλλακτικής δραστηριότητας στην Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων (ΗΔΑΤ) επικεντρώθηκε στους τίτλους με διάρκεια έως 5 έτη, το 71,2% στους τίτλους με διάρκεια από 5 έως 10 έτη και το 17,1% σε τίτλους με διάρκεια από 10 έως 30 έτη.

Η κατανομή της αξίας των συναλλαγών της ΗΔΑΤ ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων, κατά το τρίτο τρίμηνο του 2020, παρουσιάζεται στο διάγραμμα 4.6.

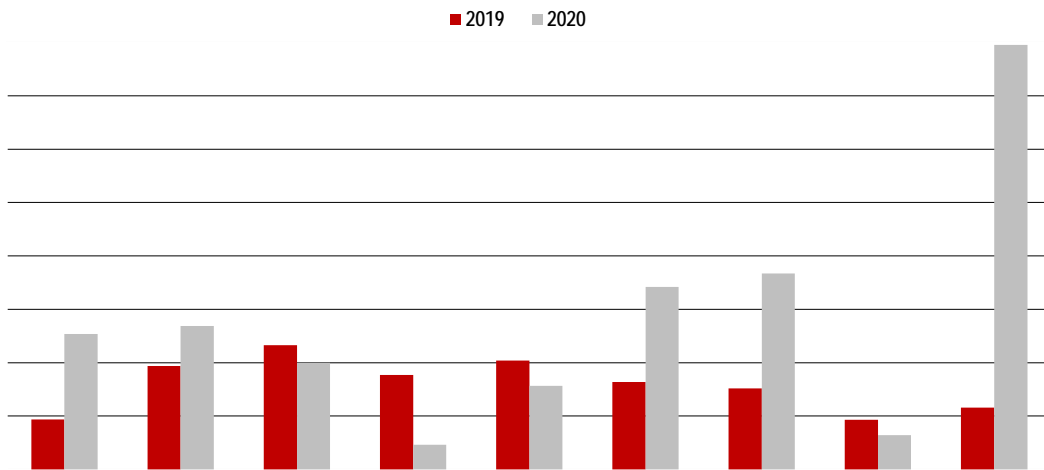
**Διάγραμμα 4.6 Αξία συναλλαγών στην ΗΔΑΤ γ' τρίμηνο 2020
(με βάση την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων)**

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Το εννεάμηνο του 2020 η συναλλακτική δραστηριότητα στην Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων (ΗΔΑΤ) κινήθηκε σε αρκετά υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Η εξέλιξη της αξίας των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκε στην ΗΔΑΤ για τα εννεάμηνα των ετών 2019 και 2020, ανά μήνα, παρουσιάζεται στο διάγραμμα 4.7.

Διάγραμμα 4.7 Μηνιαίος όγκος συναλλαγών επί τίτλων του Δημοσίου στην ΗΔΑΤ (σε εκατ. ευρώ)

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Η σύνθεση της ομάδας των βασικών διαπραγματευτών αγοράς κατά το τρέχον έτος αποτελείται από 4 ελληνικά και 16 διεθνή πιστωτικά ιδρύματα.

6. Βασικές κατευθύνσεις δανεισμού και διαχειριστικοί στόχοι έτους 2021

Κατά το έτος 2020, παρά την έλευση της πανδημίας του Covid-19 και την ανάγκη αυξημένων χρηματοδοτικών αναγκών παγκοσμίως, για το ΕΔ συνεχίστηκε η διατήρηση, η αξιοποίηση και η βέλτιστη διαχείριση του συνόλου των κρατικών ταμειακών διαθεσίμων, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα αντίστοιχο όφελος ως προς το δημοσιονομικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης, με σωρευτικά θετικές επιπτώσεις για τη βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους.

Η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση του Ελληνικού Δημοσίου για όλο το έτος 2020 συνεχίστηκε να υλοποιείται και μέσω εκδόσεων εντόκων γραμματίων, διάρκειας 13, 26 και 52 εβδομάδων, εξασφαλίζοντας συνεχή εκδοτική παρουσία σε όλο το βραχυχρόνιο τμήμα της καμπύλης αποδόσεων, διατηρώντας στα ίδια επίπεδα τη μέση σταθμική ωρίμανση του βραχυχρόνιου δανεισμού καθώς και τους δείκτες κινδύνου αναχρηματοδότησης.

Το σύνολο των μικτών χρηματοδοτικών αναγκών του Ελληνικού Δημοσίου για το 2020, που προέκυψαν επιπροσθέτως λόγω των οικονομικών της πανδημίας, καλύφθηκε κυρίως από κοινοπρακτικές εκδόσεις ομολόγων σταθερού επιτοκίου, δεκαπενταετούς, επταετούς και δεκαετούς διάρκειας, συνολικού ύψους 12.000 εκατ. ευρώ, υλοποιώντας το εγκεκριμένο δανειακό πρόγραμμα του έτους, καλύπτοντας συγχρόνως τα κενά ληκτότητας της καμπύλης αποδόσεων, με επαρκούς ρευστότητας ομολογιακές εκδόσεις αναφοράς (benchmark issues), βελτιώνοντας εξαιρετικά τους όγκους συναλλαγών της δευτερογενούς αγοράς ελληνικών κρατικών χρεογράφων, φτάνοντας σε υψηλά 10-ετίας, διασφαλίζοντας έτσι την περαιτέρω μείωση των περιθωρίων (spreads) δανεισμού του ΕΔ.

Δεδομένων των υψηλών ταμειακών διαθεσίμων του ΕΔ, των αναμενόμενων αυξημένων εκταμιεύσεων προς το ΕΔ από τα διάφορα σχήματα που έχουν ήδη αποφασισθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την αντιμετώπιση της πανδημίας, καθώς και των σχετικά περιορισμένων χρηματοδοτικών αναγκών του για το έτος 2021, η δανειακή στρατηγική για το επόμενο έτος αναμένεται να είναι παρόμοια με αυτή του 2020. Συγκεκριμένα, η στόχευση της δανειακής στρατηγικής θα είναι η διασφάλιση της συνεχούς εκδοτικής παρουσίας του ΕΔ στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχονται από τη συμμετοχή της χώρας στο PEPP, η περαιτέρω παροχή εκδόσεων υψηλής ρευστότητας με επέκταση της φυσικής ωρίμανσής τους, η περαιτέρω μείωση των περιθωρίων δανεισμού του ΕΔ, καθώς και η περαιτέρω διασφάλιση της συνέπειας του ΕΔ ως κρατικού εκδότη με χαρακτηριστικά χώρας της ευρωζώνης.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, θα επιδιωχθεί, στο πλαίσιο λειτουργίας της πρωτογενούς αγοράς, πλέον της εκδοτικής δραστηριότητας, να εφαρμοστεί πολιτική διαχείρισης χαρτοφυλακίου μέσω της οποίας θα διασφαλίζεται ο αναγκαίος χώρος για τη συνεχή παρουσία του ΕΔ στις αγορές, η περαιτέρω μείωση του κινδύνου αναχρηματοδότησης, η παροχή της αναγκαίας ρευστότητας και η βελτίωση της λειτουργίας της δευτερογενούς αγοράς των ελληνικών ομολόγων, με ταυτόχρονη αξιοποίηση της εκάστοτε κλίσης της ελληνικής καμπύλης αποδόσεων για τη διασφάλιση βέλτιστου αποτελέσματος αναφορικά με το κόστος δανεισμού.

Κατά το επόμενο έτος, θα διατηρηθούν οι βασικοί μεσοπρόθεσμοι στόχοι διαχείρισης του χαρτοφυλακίου δημοσίου χρέους, όπως είναι η διατήρηση του συναλλαγματικού κινδύνου στα σημερινά ελάχιστα επίπεδα για τα δάνεια εκτός ευρώ και η διατήρηση της υφιστάμενης αναλογίας χρέους σταθερού επιτοκίου στο σύνολο του χαρτοφυλακίου.

ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

Η χορήγηση εγγυήσεων από το Ελληνικό Δημόσιο αποτελεί εργαλείο στην άσκηση οικονομικής πολιτικής, το οποίο έχει χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, διευκολύνοντας την άντληση ρευστότητας χωρίς την άμεση επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού.

Το Ελληνικό Δημόσιο οφείλει να παρέχει την εγγυήσή του σύμφωνα με διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια, όπως προβλέπονται στον ν.4549/2018 (άρθρα 91-108) και στην ευρωπαϊκή νομοθεσία περί κρατικών ενισχύσεων (άρθρα 107-108 της ΣΛΕΕ).

Το 2020 παρασχέθηκαν κρατικές εγγυήσεις:

- για την αποκατάσταση ζημιών προερχόμενων από φυσικές καταστροφές ή άλλα έκτακτα γεγονότα,
- στο πλαίσιο των διατάξεων του ν.3723/2008, που αφορούν την παροχή εγγυήσεων για τη ρευστότητα των τραπεζών και
- σε ευρωπαϊκούς ή διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς για δάνεια που χορηγούν σε δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς, καθώς και σε πιστωτικά ιδρύματα, αποκλειστικά για επενδυτικούς και κοινωνικούς σκοπούς.

Για το έτος 2020 τα στοιχεία των εγγυήσεων εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν ως εξής:

- οι νέες εγγυήσεις θα ανέλθουν στο 0,28% του ΑΕΠ, έναντι 0,23% το 2019,
- οι πληρωμές από καταπτώσεις εγγυήσεων θα διαμορφωθούν στο 0,05% του ΑΕΠ, έναντι 0,01% το 2019 και
- το ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο δανείων με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου θα ανέλθει στο 5,68% του ΑΕΠ, έναντι 5,36% το 2019.

Για το έτος 2021 η πολιτική εγγυήσεων προβλέπεται ότι θα συνεχίσει να υπόκειται στο πλαίσιο κριτηρίων και στόχων της γενικότερης οικονομικής πολιτικής.

Επιπρόσθετα, με την απόφαση SA 53519/10.10.2019 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εγκρίθηκε εγγυητικό σχήμα, σύμφωνα με το οποίο η παροχή της εγγυήσης του Ελληνικού Δημοσίου καλύπτει ομολογίες υψηλής διαβάθμισης που προκύπτουν από τιτλοποιήσεις Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων (πρόγραμμα «ΗΡΑΚΛΗΣ» του ν.4649/2019). Οι εγγυήσεις αυτές συμπεριλαμβάνονται στις εξαιρέσεις του ανώτατου ετήσιου ορίου στην παροχή κρατικών εγγυήσεων.

Παράλληλα, για την επιτάχυνση της επεξεργασίας και πληρωμής των αιτημάτων κατάπτωσης εγγυήσεων που υποβάλλουν τα πιστωτικά ιδρύματα (τα οποία αφορούν τη χορήγηση εγγυημένων δανείων σε φυσικά πρόσωπα και ιδιωτικές επιχειρήσεις), υλοποιείται ένα σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της διαχείρισης των κρατικών εγγυήσεων. Το εν λόγω σχέδιο προβλέπει τη χρήση ψηφιακών δυνατοτήτων, όπως την αυτοματοποίηση της βεβαίωσης οφειλών στις ΔΟΥ και της παρακολούθησης κάθε δανειολήπτη με τη χρήση διεπαφών ανάμεσα στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής και το Taxis, αλλά και τη λειτουργία του συστήματος «Ηλεκτρονικός Φάκελος Δανειολήπτη», που ήδη ολοκληρώθηκε, για την ηλεκτρονική διαχείριση των εγγράφων που συνοδεύουν τα αιτήματα κατάπτωσης.

Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία του πίνακα και του διαγράμματος δεν περιλαμβάνουν τις εγγυήσεις που έχουν παρασχεθεί προς τα πιστωτικά ιδρύματα τόσο στο πλαίσιο της ενίσχυσης της ρευστότητάς τους όσο και στο πλαίσιο του Προγράμματος Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας.

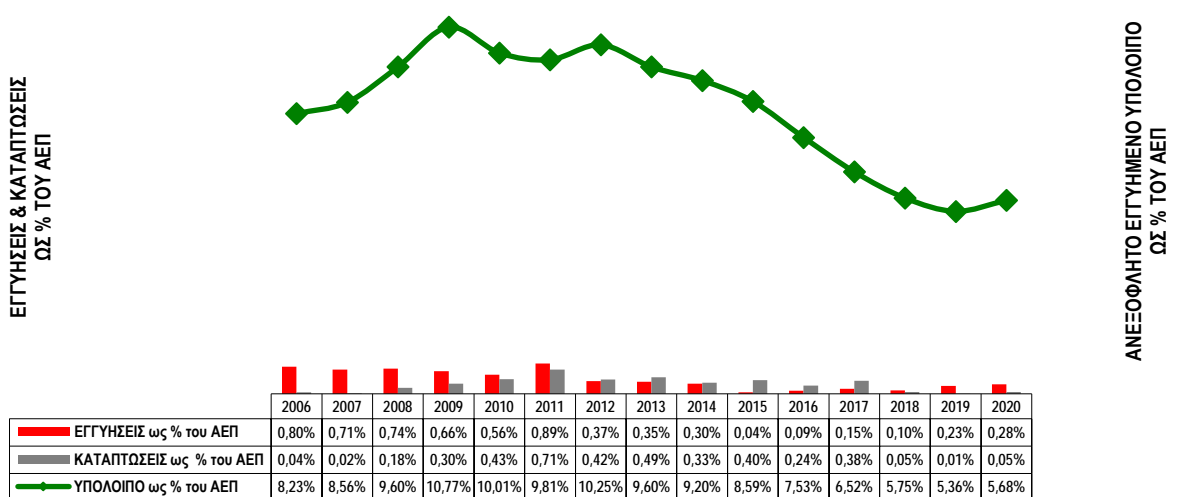
Πίνακας 4.10 Εγγυήσεις, ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο, καταπτώσεις και προμήθειες εγγυήσεων κατά τα έτη 2006-2020 (σε εκατ. ευρώ)

Έτος	Εγγυήσεις		Ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο		Καταπτώσεις		Έσοδα από προμήθειες εγγυήσεων του Δημοσίου και εισπράξεις από ΔΟΥ	Καταπτώσεις που τελικά βαρύνουν το Δημόσιο	
	(1)		(2)		(3)		(4)	(5) = (3)-(4)	
	1/1-31/12		την 31/12		1/1-31/12		1/1-31/12	1/1-31/12	
	Ποσά	Εγγυήσεις ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Υπόλοιπο ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Καταπτώσεις ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Ποσά	Καταπτώσεις ως % του ΑΕΠ
2006	1.736,0	0,80	17.936,1	8,23	94,6	0,04	49,2	45,4	0,02
2007	1.656,6	0,71	19.929,0	8,56	42,3	0,02	57,3	-15,0	-0,01
2008	1.788,0	0,74	23.232,0	9,60	434,1	0,18	68,4	365,7	0,15
2009	1.563,7	0,66	25.586,6	10,77	704,8	0,30	70,7	634,1	0,27
2010	1.254,4	0,56	22.438,2	10,01	974,2	0,43	78,5	895,7	0,40
2011	1.804,9	0,89	19.950,8	9,81	1.442,0	0,71	135,8	1.306,2	0,64
2012	688,0	0,37	19.314,7	10,25	796,0	0,42	72,6	723,4	0,38
2013	634,7	0,35	17.234,4	9,60	877,5	0,49	170,0	707,5	0,39
2014	536,6	0,30	16.315,0	9,20	588,2	0,33	83,0	505,2	0,28
2015	65,0	0,04	15.121,2	8,59	702,1	0,40	72,0	630,1	0,36
2016	162,9	0,09	13.122,9	7,53	412,3	0,24	108,4	303,9	0,17
2017	266,6	0,15	11.546,4	6,52	676,7	0,38	57,4	619,3	0,35
2018	184,9	0,10	10.326,7	5,75	85,6	0,05	58,5	27,1	0,02
2019	428,9	0,23	9.823,5	5,36	13,4	0,01	71,2	-57,8	-0,03
2020	459,5	0,28	9.243,7	5,68	81,1	0,05	63,7	17,4	0,01

*Τα στοιχεία για το έτος 2020 αποτελούν εκτίμηση.

** Οι καταπτώσεις αφορούν εγγυήσεις προηγούμενων ετών

Διάγραμμα 4.8 Εγγυήσεις, καταπτώσεις και ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο κατά τα έτη 2006-2020 (ως % του ΑΕΠ)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Ενίσχυση της ρευστότητας των τραπεζών και της επιχειρηματικότητας

Το νομικό πλαίσιο για την ενίσχυση της ρευστότητας των τραπεζών, όπως διαμορφώθηκε με τον ν.3723/2008, είναι ακόμα σε ισχύ, όμως η χρήση του περιορίζεται συνεχώς. Είναι χαρακτηριστικό πως οι κρατικές εγγυήσεις που συνδέονται με το σχετικό πρόγραμμα ανήλθαν στις 30/09/2020 σε 320 εκατ. ευρώ. Οι εν λόγω εγγυήσεις παρέχονται έναντι προμήθειας, η οποία αποτελεί έσοδο του Ελληνικού Δημοσίου. Συγκεκριμένα, από την 01/01/2020 μέχρι τις 30/09/2020 εισπράχθηκαν 1,74 εκατ. ευρώ, ενώ μέχρι τις 31/12/2020 αναμένεται να εισπραχθούν συνολικά 3,48 εκατ. ευρώ.

Επιπρόσθετα, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) στο πλαίσιο προγραμμάτων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας χορηγεί δάνεια στα τραπεζικά ιδρύματα με αποκλειστικό σκοπό τη χρηματοδότηση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, για την εκτέλεση επενδυτικών έργων.

Οι εγγυήσεις που έχουν παρασχεθεί προς την ΕΤΕπ για την κάλυψη των εν λόγω δανείων ανέρχονται σε 1,881 δις. ευρώ, το ανεξόφλητο υπόλοιπο αυτών των δανείων είναι 1,612 δις. ευρώ και έχει εισπραχθεί προμήθεια 12,53 εκατ. ευρώ μέχρι τις 30/09/2020.

Σήμερα η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει θέσει σε εφαρμογή τα εξής νέα προγράμματα:

- «Loan for Youth Employment & Female Empowerment» ύψους 500 εκατ. ευρώ. Σκοπός του προγράμματος είναι η χρηματοδότηση των πιστωτικών ιδρυμάτων, τα οποία θα χρηματοδοτούν τα επενδυτικά σχέδια που προωθούνται από μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, καθώς και επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης που δραστηριοποιούνται σε επιλέξιμους από την ΕΤΕπ τομείς και με έμφαση στην απασχόληση νέων και την ενδυνάμωση της θέσης της γυναίκας σε θέσεις ευθύνης.
- «Greece Leasing Loan for SMEs & MidCaps» του 2018, πρόγραμμα χρηματοδοτικής μίσθωσης μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων για αντικατάσταση εξοπλισμού επιχειρήσεων ύψους 400 εκατ. ευρώ.
- «Private Finance for Energy Efficiency» του 2018, πιλοτικό πρόγραμμα για την ενεργειακή απόδοση επιχειρήσεων, ΝΠΔΔ και φυσικών προσώπων ύψους 100 εκατ. ευρώ. Στο πρόγραμμα αυτό συμμετέχει η Τράπεζα Πειραιώς.
- «Greece Loan for Agriculture and Bioeconomy» πρόγραμμα ενίσχυσης μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αγροτικής οικονομίας και της βιοοικονομίας ύψους 210 εκατ. ευρώ.
- «Greece Loan for Climate Action and Other Priorities» το οποίο εκτός από την έμφαση που θα δίνει στην απασχόληση των νέων και τη συμμετοχή των γυναικών στη διοίκηση επιχειρήσεων θα στοχεύει στη χρηματοδότηση επιχειρήσεων που υλοποιούν σχέδια προστασίας του περιβάλλοντος από την κλιματική αλλαγή ύψους 500 εκατ. ευρώ.
- «EU PL Response to COVID-19 Crisis for SMEs & MidCaps» πιλοτικό πρόγραμμα ενίσχυσης μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας Covid-19, ύψους 150 εκατ. ευρώ. Στο πρόγραμμα αυτό συμμετέχει η Τράπεζα Eurobank.
- «Greece COVID-19 Response for SMEs & MidCaps» πρόγραμμα ενίσχυσης μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας Covid-19 ύψους 450 εκατ. ευρώ. Στο πρόγραμμα αυτό συμμετέχουν και οι τράπεζες Alpha Bank, Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και Πειραιώς.